

Mese.

(Novella.)

A világ elejét mesélem, amikor tűz és víz, vér és kő négyfelé futottak.

A tűz az égen futkosott és ezer gyerekarccal nevetett le a vízre, a víz az ég alá hevert és ezüstszigeteket meg bibormeleg halakat nevetett magának.

A tűz és víz testvérségén, egy tenyérnyi szigeten született az ember.

Tehenek reggeles kedve köszöntötte, fák italos kövérsége s a fény végtelen abrosza a mezőkön.

S amint az emberek a tehenekkel egyszer megindultak, hogy megkeressék a követ, — a föld már tele volt a nap kék és sárga cintányéraival.

S a kék fény alatt nyerítették:

Bú—ú—ú—

S a sárga fény alatt nyerítették:

Nye—he—re—he—

De számlálhatatlan színek kövéredtek mindenünnen feléjük s a torkuk már a számlálatlanság dicséretét énekelte.

Igy értek el a kövekhez, amelyek az ég végiben ültek, de mégis attól egy araszra és lapos mellükről a megolvadt nap eszött.

S amint mentek beljebb a kövek között, furcsa teremtményekkel találkoztak. És kérdezték az egyiktől, aki egy leánydereku pálmán hintázott és szép, világító holdat ropogtatott a fogai közt:

— Ki vagy te? És mit eszel előlünk?

Az pedig válaszolta:

— Én víznek és tűznek fia vagyok. Eszem a fák gyümölcsét, mert a fák nőnek és gyümölcsöznek, én pedig ugrándozom és felharapom őket. Mert a föld tele van fákkal és testvérekkel és a fák tele vannak piros meg zöld holddal.

Az emberek meg a tehénkéek nevettek és énekelve tovább vonultak. De egyszerre kialudt fölöttük a nagy fényesség.

Olajpuha vánkosoakba fáradt körülöttük minden.

Az emberek a tehénkéek nyelveire heverték s fönt, fönt a kék tűz csöndesen énekelni kezdett.

Éjjel volt. Első éjjel.

A kék tűz már nagy ivet hajolt s lassan a víz felé ereszkedett.

Másfelől pedig emelkedni kezdett a piros tűz.

Reggeledett.

Már mindenünnen zengtek a fák, amikor az emberek és tehénkéek felébredtek.

A tehénkéek zöld füvet harapdáltak, az emberkéek körülülték a kövér holdakat és ettek.

Amikor újból elindultak, az emberek kövér holdakat tűztek a fák lehasogatott tarjaira, hogy későbbre is teljék a zamatból. De a fákról minduntalan nevető állatok mutogattak feléjük.

Meg is kérdezték az egyiktől, amelyik éppen akkor ugrott át egy zsiráfmagas kókuszfát:

— Miért nevettek ti minket?

Az pedig mondta:

— Nem vagytok ti közülünk valók, ha elviszitek a fák alól a fák gyümölcsét.

Akkor ők szégyenkezve visszadobták a fák alá a gyümölcsöket és mondták:

— Mi emberek akarunk lenni tűz és víz fiai.

— Tanuljátok meg akkor az egyetlen törvényt: Ne vegyetek magatoknak sem többet, sem kevesebbet, mint amennyit egy fa alatt megesztek. Mert a föld tele van fákkal és bármerre is menjetek, mindegyik megtermi a maga gyümölcsét.

Az emberek és a tehénkéek megköszönték a beszédet és most már vigan haladtak előbbre.

Egyszer csak egy nagy fényességgel találkoztak. A fényesség állt, olyan volt mint a kő, s ők megölelheték benne magukat. De jaj, hideg fejjel visszariadtak. A tehénkéek hiába nyaldosták végig a nyelvükkel, nem tudtak rátalálni az izére.

Akkor az egyik közülük megkérdezte:

— Ki vagy te, mi vagy te énünknek mása? És milyen furcsán mutogatsz habtszta testünket, mintha fénytelen vízben járkálnánk és kifolytak volna a szemünk.

De az nem tudott megszólalni, csak egy nagyot erőlködött és akkor kettéhasadt és bizony harang volt az ő mellében.

A harang pedig zokogta:

— Ne vegyetek az én testemet, de menjetek ki a széles mezőkre, virágozzátok fel magatokat és énekeljétek az örömről.

S akkor ők maguk közé vették a testét, amely vás volt és kikerülték a virágos mezőket.

A nap már a fejük fölé ért s ők letelepedtek a fák alá. Kétoldalt völgyek, zuhatagokkal.

Amint ott heverésztek és játszogattak, az erősebbek a gyengébbek súlyával, egyszer csak vékony furulya hangok, meg izzó fehér színek gomolyogtak fel a bozótokból.

A testük egyetlen remegő orrcimpává tágult.

De hiába kerestek szét az irányok erdejében, a levegő megtelt foghatatlan delejjelel. Hiába aggatták szét a szemeket a legmagasabb sziklára lámpásnak, a talpuk alatt izzó pontocskák virultak, mint világító lóherék. S hiába csuklódtak térdre a fák derekai előtt irgalmat könyörgő hörgésekkel.

Mert a testük akkor már egyetlen seb volt.

Az izzó fehérség pedig darabokra foszlott és fulasztóan egyre közeledett. És asszonyok darabosódtak elő, mezitelenül és lovak jöttek közöttük. Kék lovak, meg karmin lovak és a mezők megteltek velük és a föld megtelt velük.

A férfiak, meg a tehénkéek akkor eléjük mentek és mondták:

— Hiszen ti másaink vagytok és éltek.

Lerakták eléjük a vasat:

— Ti fehérek vagytok és meleg élet csurog a testetek dombjaiból.

— Mi barnák vagyunk és a vasról akarunk énekelni.

És megfogták az asszonyok kezét. S mindegyik megkereste az ikertestvérét.

A kék tűz már újra fentkószált az égen és ők még mindig egymás testét dicsérték.

De aztán csönd lett.

Az asszonyok boldogan a fák dereka köré heverték, a férfiak pedig örszemeket küldtek a szélekre.

A kora reggelben újra elindultak.

De most már maguk alá nyergelték a lovakat s az asszonyok is meglopták borjaik elől a tehénkéek tőgyeit.

A férfiak most ragyogó szemekkel mentek, de az állatok már komoran és állatokként.

Egyszer csak füttyögés riadt bele a csöndbe.

Óriás kövek zápora özönlött rájuk a magasból. Jajveszékelve összefutottak mindenfelől. A fákról az állatok szomorú szemekkel néztek le a földre.

A füttyögés erősödött. A kőzapor megbővült.

Az asszonyok közül már sokan éles vasdarabokkal a mellükben a földön fetrengtek.

Néhány férfi fejéből piros melegség csurgott a lovakra. A vér és a kövek és a vas. És néhol már a sikoltás első őse reszketett végig a vidéken.

A fákon az állatok ezerhangú kórusba kezdtek.
Az asszonyok a férfiak elé térdepeltek és a hajukat tépték.

De a piros tűz csak lobogott mozdulatlanul az ég közepén.

S most százfelől sárga emberáradat rohant feléjük.
A szájukból vakítón világított valami hosszukás kődarab.

Az asszonyok most már jajveszékelve homokot dugtak egymás torkába, de a férfiak még értelmetlenül álltak és kérdezték:

— Kik vagytok? Mit akartok?

— Nem ismeritek az egyetlen törvényt?

A sárgák pedig ordították:

— Rablók! Rablók! Az asszonyainkat! A lovainkat! A legelőinket!

És újra kigyulladt a zápor.

De a barnák még mindig nem értették.

— Az asszonyaink, a miéink, mert szeretnek bennünket. Ők hozzánk jöttek és mi eléjük mentünk. Mert ti nem adtok nekik fényes gyöngyöket és világító vasdarabokat, mint mi.

De a sárgák felelet helyett most a földre vetették magukat, görbe mozdulatokat hánytak a piros tűz felé, amely a világosságot adta közéljük, hogy egész pontosan szemencélozhassák egymást. És imígyen kiáltottak, mintha imádkoznának szinte:

— Ó piros tűz, mentsd meg a mi asszonyainkat a haragunk elől.

A piros tűz lassan a víz felé folyt már.

A sárgák hegyes kőbaltákkal megrohanták a barnákat és a veszett ordítás zürzavarában néha egy sárga vagy barna véres homlokkal visszaesett a kövekre.

Az egész olyan értelmetlen volt, mint egy álmából felriasztott kölyök sivalkodása. De ó! voltak győzők és legyőzöttek.

Akik élve mégis tovább indultak a lovakon, azok is összeverekedtek a páratlan asszonyokon. Szétszedték a vasat, karmokat tüzdelték a tenyerükbe s kantártalan lovaikon belevágtattak a felborult törvénybe, amely egyetlen volt eddig, de attól kezdve ezerféle lett.

Barta Sándor.

Csanády-versek.

MÁRCIUS ELÉBE.

Felássuk-e apám az alvó ágyat?

Egyengessük-e dermedt derekát

Ősszel a föld alá hajlott fáknak?

Nyessünk-e hajtásra, oltásra másnak?

Kössünk-e karót bús virágzásra

Idegen vágyra, fiatal ágnak?

Lássuk-e kedvét bételni a nyárnak?

Fekete rügyből, piros bimbóból

Lássunk-e nőni halovány szálát?

Hagyjuk-e korhadni dölt keresztfának?

Várjunk-e holnapig, hóharmatig

Várjunk-e, ahogy magyarok várnak?

TAVASZ HERCEGNŐ KASTÉLYA ELŐTT.

Visznek. Szemünkön fekete fátyol.

Szívünkben csupa tavaszígéret,

Futunk a friss, szerelmes rétnek.

Egy mesebeli kertkapuhoz érünk.

Belépünk. De még várni kell, várni,

Nem lehet csak úgy odaállni.

És várunk. Jönnek, tűnnek a léptek.

Rójuk: hány boldog embernek lépte.

Vajjon mikor jutunk elébe?

Egyszerre csönd lesz, fult, döbönt dél lesz,

Egy perc: sikoltva mindent megértünk,

Szemünkről fátylat, gúnyt letépünk:

A görnyedt ősz hullt lombot söpröget,

Utolsó ősze lobban a nyárnak.

— S minket valahol vártak, vártak.

ASSZONYVÁR FOGLYA.

Meredekék mégis, csupaszok, simák

Ezek az élő hús falak,

Mélyek ezek a százölű sirok.

Hiába karmok, fogak, kinok.

Az élet ott foly lent az árkok alján,

Fölötte hidal a holnap,

Ezer szűz virág nyúlik a réten.

Nem mehetek, ezer a vétkem.

Hiába virrad és hiába őszi,

Örök a csömör itt s a vágy,

Örök az útált s kívánt szerelem.

Boros fejem alig emelem.

Esténként kürt zendül. Himkergetésből

Misére jönnek a dámák:

Éhesek, erősek, boszúsak, szépek.

— Vallatnak, marnak, s elítélnék. —